

กฎหมายคดี

ว่าด้วยที่กุศลสถานชนิดศาลเจ้า พ.ศ. 2463

ด้วยตามความในพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. 2457 มาตรา 123 ให้กรมการอำเภอ มีหน้าที่คอยตรวจตราอุดหนุนผู้ปกครองรักษา อย่าให้ผู้ใดรุกล้ำเบียดเบียนที่วัดหรือที่กุศลสถานอย่างอื่นอันเป็นของกลางสำหรับมหาชนนั้น บัดนี้ ทรงพระราชดำริเห็นว่า ที่ศาลเจ้าซึ่งเป็นสถานที่เคารพและกระทำพิธีกรรมตามลัทธิของประชาชนบางจำพวกในกรุงสยามนับว่าเป็นที่กุศลสถานสำหรับมหาชนประเภทหนึ่ง ซึ่งสมควรจะวางระเบียบการปกครองรักษาขึ้นไว้ให้เป็นหลักฐาน จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เสนาคดีกระทรวงนครบาล และเสนาคดีกระทรวงมหาดไทย ตั้งกฎข้อบังคับขึ้นตามความในมาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. 2457 ดังต่อไปนี้

ว่าด้วยการใช้กฎและอธิบายคำ

ข้อ 1 กฎนี้ใช้เฉพาะแต่ศาลเจ้าที่ตั้งอยู่ในที่ดินซึ่งรัฐบาลเป็นเจ้าของ หรือเป็นผู้ปกครองรักษาเท่านั้น

ข้อ 2 คำบางคำที่ได้มีความหมายให้เข้าใจเป็นอย่างอื่นแล้ว ให้พึงเข้าใจดังนี้คือ

(ก) คำว่า ศาลเจ้า นั้น หมายความว่า สถานที่ก่อสร้างขึ้นเป็นทรวดทรงสำหรับประดิษฐานรูปเคารพและกระทำตามพิธีกรรมตามลัทธิของคนบางจำพวก เช่น ชนจีน เป็นต้น และให้หมายความรวมถึงตลอดถึงสถานที่ถาวร ซึ่งสร้างขึ้นประกอบกับศาลเจ้า เช่น โรงสำหรับกินเจ เป็นต้น

(ข) คำว่า ที่ศาลเจ้า นั้น หมายความว่า ถึงที่ดินที่ศาลเจ้าตั้งอยู่ และหมายความตลอดเขตบริเวณที่ดินของศาลเจ้าด้วย

(ค) คำว่า โบอนุญาตตั้ง นั้น หมายความว่า หนังสือที่ผู้มีอำนาจตามกฎหมายออกให้ไว้แก่ผู้จัดการปกครองหรือผู้ตรวจตราสอดส่องกิจการในศาลเจ้า

(ง) คำว่า ผลประโยชน์ นั้น หมายความว่า ทรัพย์สินสมบัติรายได้อันพึงบังเกิดมีแก่ศาลเจ้านั้นๆ และหมายความตลอดถึงรายจ่ายด้วย

ว่าด้วยที่ดินที่ศาลเจ้าตั้งอยู่

ข้อ 3 ศาลเจ้าที่ตั้งอยู่ในที่ดินเอกชนมีกรรมสิทธิ์เป็นเจ้าของนั้นไม่เกี่ยวกับกฎฉบับนี้ เว้นไว้แต่เอกชนผู้มืกรรมสิทธิ์เป็นเจ้าของได้อุทิศที่ดินของตนให้เป็นสมบัติสำหรับศาลเจ้าโดยสิทธิ์ขาดในขณะใด ที่ดินนั้นย่อมตกมาอยู่ในความปกครองรักษาของรัฐบาลพึงทำนุบำรุงเพื่อประโยชน์มหาชนตามความในกฎนี้

ข้อ 4 ที่ดินที่ศาลเจ้าตั้งอยู่ในที่ดินของรัฐบาลก็ดี หรือในที่ดินของเอกชนก็ดี แต่ได้อุทิศให้เป็นสมบัติสำหรับศาลเจ้าโดยสิทธิ์ขาดแล้วก็ดี ในเขตกรุงเทพมหานคร ให้มีโฉนดไว้ในนามกรมพระนครบาล หัวเมืองนอกจากเขตกรุงเทพมหานคร ให้มีโฉนดหนังสือสำคัญสำหรับที่ดินไว้ในนามกรมปกครอง กระทรวงมหาดไทยทั้งสิ้น

ข้อ 5 ผู้ใดมีความปรารถนาจะอุทิศที่ดินของตนที่มีหรือยังไม่มีศาลเจ้าตั้งอยู่แล้ว ให้เป็นสมบัติสำหรับศาลเจ้าโดยสิทธิ์ขาด ให้ยื่นเรื่องราวสำแดงความปรารถนาเป็นลายลักษณ์อักษรมอบหมายให้แก่นายอำเภอผู้ปกครองท้องที่ ที่ที่ดินตั้งอยู่

ในเรื่องราวที่จะยื่นต้องมีข้อความดังต่อไปนี้ คือ

(ก) ชื่อและที่อยู่ของผู้ซึ่งจะอุทิศที่ดินให้

(ข) รายการละเอียดของที่ดินซึ่งจะอุทิศให้พร้อมทั้งหน้าโฉนดหรือหลักฐานสิ่งสำคัญสำหรับ

ที่ดินนั้นกำกับไปด้วย

ข้อ 6 ที่ศาลเจ้าแห่งใดซึ่งตกอยู่ในความปกครองของรัฐบาลตามกฎหมายนี้ ถ้าผู้ใดจะกระทำการก่อสร้างสิ่งหนึ่งสิ่งใดลง หรือมีความประสงค์จะทำการสถาปนาต่อเติมขึ้นใหม่ก็ดี ให้แจ้งความประสงค์เป็นลายลักษณ์อักษรต่อนายอำเภอผู้ปกครองท้องที่ ที่ที่ดินตั้งอยู่ เมื่อได้รับอนุญาตจากอธิบดีกรมพระนครบาล หรือนครบาลจังหวัด สมุทรเทศาภิบาล หรือผู้ว่าราชการจังหวัดแล้ว จึงกระทำการนั้นได้

ข้อ 7 ในที่ซึ่งยังมีศาลเจ้าตั้งอยู่ตราบใด โดยปกติจะไม่มี การเปลี่ยนแปลงฐานะเป็นอย่างอื่น เว้นไว้แต่ศาลเจ้านั้นจะได้เลิกร้างไปหมดแล้ว หรือว่ารัฐบาลมีความจำเป็นที่จะต้องใช้ประโยชน์ในราชการโดยตรง

ข้อ 8 ที่ดินที่ยังมีศาลเจ้าตั้งอยู่ ณ บัดนี้ก็ดี หรือปรากฏว่าได้เคยมีศาลเจ้าตั้งอยู่ก็ดี ถ้าแม่พิสุจน์ ไม่ได้ความแน่นอนว่ากรรมสิทธิ์ได้ตกเป็นของเอกชนก็ให้ลงสันนิษฐานว่าเป็นที่ดินสำหรับศาลเจ้าอยู่ในความปกครองของรัฐบาล

ว่าด้วยฐานะของศาลเจ้าและทะเบียนศาลเจ้า

ข้อ 9 ศาลเจ้าที่ได้ก่อสร้างขึ้นด้วยวัตถุประสงค์อันมั่นคงถาวร นอกจากที่ตั้งอยู่ในที่ดินของเอกชน มีกรรมสิทธิ์เป็นเจ้าของ ให้มีทะเบียนบัญชีไว้ให้เป็นหลักฐาน

ข้อ 10 ทะเบียนบัญชีศาลเจ้าให้มีรายการดังนี้ คือ

1. เลขลำดับจำนวนศาลเจ้า
2. ชื่อศาลเจ้า
3. ตำบล อำเภอ จังหวัด ศาลเจ้าตั้งอยู่
4. ชื่อและอายุผู้ปกครองศาลเจ้าและผู้ตรวจตราสอดส่อง
5. ชื่อแซ่สกุลชาติกำเนิดและบังคับสังกัดมูลนายของผู้ปกครองศาลเจ้าและผู้ตรวจตราสอดส่อง
6. อาชีวะและที่สำนักอาศัยของผู้ปกครองศาลเจ้า และผู้ตรวจตราสอดส่อง

ว่าด้วยการตั้งและถอนผู้จัดการปกครองศาลเจ้า และผู้ตรวจตราสอดส่อง

ข้อ 11 การรักษาหรือกระทำกิจเพื่อประโยชน์แก่ศาลเจ้าโดยเฉพาะนั้น ให้มีผู้จัดการปกครองและผู้ตรวจตราสอดส่องศาลเจ้าขึ้นไว้แล้วแต่อธิบดีกรมพระนครบาลหรือนครบาลจังหวัดสมุทรเทศาภิบาลหรือผู้ว่าราชการจังหวัด จะกำหนดโดยสมควรแก่ศาลเจ้าแห่งใดหรือหลายศาลเจ้ารวมกัน จะให้มีผู้จัดการปกครองและผู้ตรวจตราสอดส่อง มากน้อยเพียงใดก็ได้

ข้อ 12 ผู้ที่สมควรจะเป็นผู้จัดการปกครองและผู้ตรวจตราสอดส่องศาลเจ้านั้นต้องประกอบพร้อมด้วย องค์คุณสมบัติ คือ

- (1) ต้องเป็นผู้มีความเคารพนับถือในลัทธินั้น
- (2) ต้องเป็นคนที่มียุตั้งตั้งแต่ 20 ปีขึ้นไป

(3) ต้องเป็นคนมีหลักฐานในอาชิวะ หรือมีหลักทรัพย์ดี

(4) ต้องเป็นคนที่ไม่เคยต้องคำพิพากษาของศาลฐานเป็นอั้งยี่ หรือช่องโจร ผู้ร้าย ลักทรัพย์ รั้งราว ชิงทรัพย์ ปล้นทรัพย์ กรรโชก ฉ้อโกง ยักยอกทรัพย์ หรือรับของโจร และไม่เคยได้เถียงกรรมสิทธิ์ที่ศาลเจ้า

(5) ต้องเป็นคนที่อยู่ใต้บังคับกฎหมายไทยฝ่ายสยาม

ข้อ 13 ผู้ใดมีความปรารถนาจะเป็น ผู้จัดการปกครอง หรือ ผู้ตรวจตราสอดส่องศาลเจ้า ถ้าในเขต กรุงเทพมหานคร ให้ยื่นเรื่องราวต่ออธิบดีกรมพระนครบาล หรือนครบาลจังหวัด สมุทรสาภิบาล หรือ ผู้ว่าราชการจังหวัด พิจารณาเหตุผลประกอบพร้อมด้วยองค์คุณสมบัติดังว่ามาในข้อ 12 นั้นแล้ว ก็ให้ออกใบอนุญาตตั้งได้ตามที่เห็นสมควร

ข้อ 14 เมื่อผู้ใดได้รับอนุญาตตั้งตามความในข้อ 13 แล้ว โดยปกติย่อมมีอำนาจและหน้าที่ดังนี้ คือ

ก. ผู้จัดการปกครองศาลเจ้า มีอำนาจและหน้าที่จัดการทั่วไป ในกิจการทั่วไปเพื่อประโยชน์ แก่ศาลเจ้าโดยฐานะและกาละอันสมควร และมีอำนาจหน้าที่เข้าเป็นโจทก์ หรือจำเลยในอรรถคดีทั้งแพ่งและอาญา อัน เกี่ยวด้วยเรื่องศาลเจ้าทุกประการ

ข. ผู้ตรวจตราสอดส่อง มีอำนาจและหน้าที่ตรวจตรากิจการ อันเกี่ยวข้องกับศาลเจ้าทุกประการ ตลอดถึงสรรพทะเบียนบัญชีทั้งปวงอันเนื่องด้วยกิจการหรือผลประโยชน์สำหรับศาลเจ้าครอบงำเหนือผู้จัดการปกครอง ศาลเจ้านั้น

ข้อ 15 กิจการสำหรับศาลเจ้าซึ่งเป็นกิจที่ชอบด้วยกฎหมาย ให้ผู้จัดการปกครองกับผู้ตรวจตรา สอดส่องศาลเจ้าปรองดองพร้อมใจตกลงกระทำไปได้ ถ้ามีความเห็นแตกต่างกัน ให้อธิบดีกรมพระนครบาล หรือนครบาลจังหวัด สมุทรสาภิบาล หรือผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้ชี้ขาด แล้วกระทำไปตามคำชี้ขาดนั้น

ข้อ 16 ถ้าและเมื่อใดมีอรรถคดีพิพาทด้วยเรื่องศาลเจ้า จะเริ่มเกิดขึ้นหรือเกิดขึ้นแล้วก็ดี ให้ ผู้จัดการปกครองศาลเจ้าแจ้งเหตุการณ์ให้อธิบดีกรมพระนครบาล หรือนครบาลจังหวัดทราบทุกครั้ง

ข้อ 17 เมื่อใดความปรากฏขึ้นชัดเจน หรือสงสัยว่ามีการสมคบกันเป็นอั้งยี่ หรือช่องโจรผู้ร้าย หรือสมคบกันเล่นการพนันที่กฎหมายห้ามในศาลเจ้าหรือในสถานที่ต่างๆซึ่งอยู่ในบริเวณศาลเจ้าใดให้ผู้จัดการปกครอง หรือผู้ตรวจตราสอดส่องศาลเจ้านั้น รายงานแจ้งเหตุการณ์ต่อนายอำเภอผู้ปกครองท้องที่โดยละเอียด

ข้อ 18 ผู้ใดได้รับใบอนุญาตตั้งให้เป็นผู้จัดการหรือผู้ตรวจตราสอดส่องศาลเจ้าแล้ว ภายหลังความ ปรากฏว่า ผู้นั้นบกพร่องด้วยองค์คุณสมบัติดังว่ามาในข้อ 12 นั้นก็ดี หรือได้ประพฤติการทุจริตต่อหน้าที่อย่างใด ๆ หรือขัดขึ้นไม่แจ้งการตั้งว่ามาในข้อ 16-17 นั้นก็ดี อธิบดีกรมพระนครบาล หรือนครบาลจังหวัด สมุทรสาภิบาล หรือผู้ว่าราชการจังหวัด จะสั่งถอนและเรียกใบอนุญาตตั้งคืนจากผู้นั้นเสียก็ได้ บรรดาสมุดบัญชีอันเกี่ยวข้องกับศาลเจ้านั้น ให้มอบแก่ผู้หนึ่งผู้ใดซึ่งอธิบดีกรมพระนครบาล หรือนครบาลจังหวัด สมุทรสาภิบาล ผู้ว่าราชการจังหวัด จะสั่งให้ มอบทั้งสิ้น

ข้อ 19 ผู้ใดมีตำแหน่งเป็นผู้จัดการปกครอง หรือเป็นผู้ตรวจตราสอดส่องศาลเจ้าอยู่แล้วแต่ก่อน ออกกฎนี้ ให้ยื่นเรื่องราวขอใบอนุญาตตั้งเสียตามกฎนี้ภายในเวลา 3 เดือน นับแต่วันที่ได้ออกกฎนี้เป็นต้นไป และ ต้องปฏิบัติตามกฎนี้ทุกประการ ถ้ามิฉะนั้น ให้ถือว่าผู้นั้นไม่มีตำแหน่งหน้าที่อย่างใดเลย

ว่าด้วยประโยชน์อันเกิดแก่ศาลเจ้า

ข้อ 20 ถ้าในทีใดเมื่ออธิบดีกรมพระนครบาลหรือนครบาลจังหวัด สมุทรสาภิบาล หรือผู้ว่าราชการจังหวัด เห็นเป็นการสมควรที่จะสั่งให้ผู้จัดการปกครอง หรือผู้ตรวจตราสอดส่องศาลเจ้า ทำหรือยื่นบัญชีแสดงผลประโยชน์

รายได้ รายจ่ายเป็นรายเดือน รายปี หรือเป็นพิเศษในขณะใด ก็มีอำนาจที่จะสั่งได้ และเมื่อเห็นสมควรที่จะสั่งให้โฆษณาการให้สาธารณชนทราบด้วยก็ได้

ข้อ 21 ศาลเจ้าหรือสถานที่ต่างๆ ซึ่งอยู่ในบริเวณที่ศาลเจ้ากิติ และบรรดาสมุดบัญญัติอันเกี่ยวด้วยผลประโยชน์สำหรับศาลเจ้ากิติ เมื่ออธิบดีกรมพระนครบาล หรือนครบาลจังหวัด สมุหเทศาภิบาล หรือผู้ว่าราชการจังหวัด เห็นเป็นการสมควร ก็มีอำนาจที่จะสั่งให้กรมการอำเภอเข้าไปตรวจตราหรือเรียกเอามาตรวจตราในเวลาใดก็ได้

กำหนดโทษผู้กระทำความผิด

ข้อ 22 ผู้ใดบังอาจบุกรุกเข้าไปในอสังหาริมทรัพย์สำหรับศาลเจ้า หรือเข้าไปในสถานที่นั้นๆ โดยมีชอบด้วยกฎหมายหรือเข้าไปซ่อนตัวอยู่โดยไม่มีเหตุผลสมควรที่จะเข้าไป หรือเมื่อผู้มีความชอบธรรมได้ว่ากล่าวขับไล่ให้ออกไปแล้วยังขึ้นอยู่อีก ผู้นั้นมีความผิด ให้ลงโทษจำคุกไม่เกิน 6 เดือน หรือปรับไม่เกิน 200 บาท หรือทั้งสองสถาน

ถ้าการกระทำความผิดเช่นว่ามาข้างบนนี้ ได้กระทำในเวลาค่าคืนกิติ กระทำโดยใช้อุบายใช้กำลังทำร้าย หรือขู่เชียวว่าจะทำร้ายเขาก็ดี หรือ คุ่มสมัคพรรคพวกตั้งแต่ 3 คน หรือเกินกว่า 3 คนขึ้นไปบุกรุกกิติ ผู้กระทำความผิดเช่นว่านี้ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินกว่า 3 ปี และปรับไม่เกิน 500 บาท ด้วยอีกโสดหนึ่ง

ข้อ 23 ผู้เจตนาขัดขวางมิให้ผู้จัดการปกครอง หรือผู้ตรวจตราสอดส่องศาลเจ้าได้กระทำการตามหน้าที่โดยปกติ มีความผิดให้ปรับไม่เกินกว่า 200 บาท

ข้อ 24 ผู้จัดการปกครองหรือผู้ตรวจตราสอดส่องศาลเจ้า ขัดขืนไม่ยอมมอบบรรดาสมุดบัญญัติ ตามความในข้อ 18 ตอนที่ 2 กิติ หรือได้มอบให้ไม่สิ้นเชิงกิติ หรือขัดขืนไม่ยอมทำตามคำสั่งตั้งว่ามาในข้อ 20 กิติ มีความผิดฐานขัดคำสั่งเจ้าพนักงานตามกฎหมายลักษณะอาญา มาตรา 334 ข้อ 2

และถ้าได้ทำบัญญัติ หรือประกาศโฆษณาตามความในข้อ 20 นั้น โดยลักษณะอันเป็นเท็จ ถ้าการทำลงไปนั้น ยังไม่ถึงเป็นความผิดตามกฎหมายลักษณะอาญา ผู้นั้นมีความผิดให้ปรับไม่เกิน 200 บาท

ข้อ 25 ผู้จัดการปกครองหรือผู้ตรวจตราสอดส่องศาลเจ้า ซึ่งได้ถูกถอนและเรียกใบอนุญาตตั้งคืนเสียแล้ว ตั้งว่าไว้ในข้อ 18 ตอนที่ 1 ยังคงขึ้นทำการอยู่ในตำแหน่งเดิมกิติหรือละเว้นไม่รายงานแจ้งเหตุการณ์ต่อนายอำเภอผู้ปกครองท้องที่ตั้งว่าไว้ในข้อ 17 กิติ มีความผิดให้ลงโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปี และปรับไม่เกิน 500 บาท

ผู้ใดมีหน้าที่เป็นผู้จัดการปกครองศาลเจ้าอยู่แล้ว ก่อนออกกฏนี้ ไม่ปฏิบัติตามข้อ 19 และคงทำการอยู่ต่อไปอีก ผู้นั้นมีความผิดควรลงอาญาดังกล่าวมาข้างบนนี้

กฏนี้ให้ไว้ ณ วันที่ 15 มีนาคม พระพุทธศักราช 2463

มหาอำมาตย์นายก เจ้าพระยายมราช

เสนาบดีกระทรวงนครบาล

มหาเสวกเอก เจ้าพระยาสุรสีห์วิศิษฐ์ศักดิ์

เสนาบดีกระทรวงมหาดไทย

หนังสือฉบับนี้ให้ไว้เพื่อแสดงว่า

อธิบดีกรมการปกครอง

ได้ตั้งให้

.....

สัญชาติ อายุ ปี

บ้าน แขวง

เขต กรุงเทพมหานคร

เป็น ศาลเจ้า

ซึ่งตั้งอยู่ที่แขวง เขต

กรุงเทพมหานคร ตามความในกฎเสนาบดี ว่าด้วยที่กุศลสถานชนิดศาลเจ้า
ลงวันที่ 15 มีนาคม พุทธศักราช 2463 ให้มีอำนาจหน้าที่ตามความในกฎ
ข้อบังคับ สำหรับการนี้ทุกประการ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย

วันที่ พุทธศักราช

.....

อธิบดีกรมการปกครอง

เลขทะเบียนที่

หนังสือฉบับนี้ให้ไว้เพื่อแสดงว่า

ผู้ว่าราชการจังหวัด ได้ตั้งให้

สัญชาติ อายุ ปี

บ้าน ตำบล

อำเภอ จังหวัด

เป็น ศาลเจ้า

ซึ่งตั้งอยู่ที่ตำบล อำเภอ

จังหวัด ตามความในกฎเสนาบดี

ว่าด้วยที่กุศลสถานชนิดศาลเจ้า ลงวันที่ 15 มีนาคม พุทธศักราช 2463

ให้มีอำนาจหน้าที่ตามความในกฎข้อบังคับ สำหรับการนี้ทุกประการ

ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ศาลากลางจังหวัด

วันที่ พุทธศักราช

ผู้ว่าราชการจังหวัด

ประทับตราตำแหน่งเป็นสำคัญ

เลขทะเบียนที่

ทะเบียนศาลเจ้า

เลขลำดับ ศาลเจ้า ตำบล อำเภอ จังหวัด

ที่ดินระหว่าง																
เลขที่ดิน																
โฉนดที่																
เนื้อที่ที่ตารางวา																
อาณาเขตติดต่อ																
นามตัว และนามสกุล	เป็น		อายุ	สัญชาติ	เชื้อชาติ	อาชีพ	ที่อยู่			เปลี่ยนแปลง						
	ผู้ปกครองหรือผู้ตรวจตรา	เมื่อวัน					เดือน	ปี	ตำบล		อำเภอ	จังหวัด	เมื่อวัน	เดือน	ปี	
	ผู้ปกครองหรือผู้ตรวจตรา	เมื่อวัน	เดือน	ปี	อายุ	สัญชาติ	เชื้อชาติ	อาชีพ	บ้านเลขที่	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด	เมื่อวัน	เดือน	ปี	เปลี่ยนแปลง
	สอดส่อง															

หมายเหตุ